

D. ÜCRETLER

2003 yılında kamu kesiminde toplu iş sözleşmesi kapsamındaki işçi ücretleri (net ele geçen) % 26,9'luk artışla 1.285.055 bin TL/aya, işgücü maliyeti % 27'lik artışla 2.252.133 bin TL/aya yükselmiştir. 2000 Kasım ve 2001 Şubat aylarında yaşanan krizlerin ardından reel ücretlerde başlayan gerileme, 2003 yılında yerini yükselmeye bırakmış, işçi ücretleri % 1,3, işgücü maliyeti % 1,1 artmıştır (Tablo 113).

Tablo 113: Toplu İş Sözleşmesi Kapsamındaki İşçi Ücretlerinde Gelişmeler

Yıllar	(Bin TL/Ay)					
	Net Ele Geçen	Nominal Artış (%)	Reel Artış (1) (%)	İşgücü Maliyeti	Nominal Artış (%)	Reel Artış (1) (%)
KAMU KESİMİ (2)						
1997	79.601	121,4	19,2	145.102	135,6	29,6
1998	144.974	82,1	-1,3	250.756	72,8	0,6
1999	339.745	134,3	42,0	522.535	108,4	36,1
2000	562.815	65,7	6,9	955.607	82,9	20,9
2001	768.668	36,6	-11,5	1.373.371	43,7	-11,1
2002	1.012.399	31,7	-9,2	1.773.210	29,1	-14,0
2002(3)	1.285.055	26,9	1,3	2.252.133	27,0	1,1
ÖZEL KESİM						
1997	63.033	80,2	-3,0	115.528	87,3	3,0
1998	136.087	115,9	17,0	230.493	99,5	16,1
1999	250.349	84,0	11,6	406.594	76,4	15,2
2000	391.920	56,5	1,1	698.361	71,8	13,4
2001	482.680	23,2	-20,2	929.295	33,1	-17,7
2002	692.667	43,5	-1,0	1.309.758	40,9	-6,1

Kaynak: Kamu İşveren Sendikaları , TİSK, DİE, DPT

(1): Net ele geçen ücretteki reel artışın hesaplanmasında DİE Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları Endeksi (1994=100), işgücü maliyetindeki reel artışların hesaplanışında ise Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (1994=100) kullanılmıştır.

(2): Belediyeler hariçtir.

(3): Kamu İşveren Sendikaları ve DPT tahminidir.

Kanuni günlük asgari ücret, 1 Ocak 2003-31 Aralık 2003 döneminde 16 yaşını dolduranlar için 10.200.000 TL, 16 yaşını doldurmamayanlar için 8.550.000 TL olarak belirlenmiştir. Aynı dönemde aylık asgari ücret, 16 yaşını dolduranlar için 306.000.000 TL, 16 yaşını doldurmamayanlar için 256.500.000 TL olarak tespit edilmiştir (Tablo 114).

Tablo 114: Yıllar İtibariyle Günlük ve Aylık Asgari Ücretler

Yürürlük Tarihleri	16 Yaşını Dolduranlar		Değişim (%)	16 Yaşını Doldurmayanlar		Değişim (%)
	Günlük	Aylık		Günlük	Aylık	
01.08.1997 - 31.07.1998	1.181.250	35.437.500	-	997.500	29.925.000	-
01.08.1998 - 31.12.1998	1.594.650	47.839.500	35,0	1.355.475	40.664.250	35,9
01.01.1999 - 30.06.1999	2.602.500	78.075.000	63,2	2.212.125	66.363.750	63,2
01.07.1999 - 31.12.1999	3.120.000	93.600.000	19,9	2.652.000	79.560.000	19,9
01.01.2000 - 30.06.2000	3.660.000	109.800.000	17,3	3.120.000	93.600.000	17,6
01.07.2000 - 31.12.2000	3.960.000	118.800.000	8,2	3.375.000	101.250.000	8,2
01.01.2001 - 30.06.2001	4.665.000	139.950.000	17,8	3.965.250	118.957.500	17,5
01.07.2001 - 31.07.2001	4.898.250	146.947.500	5,0	4.164.000	124.920.000	5,0
01.08.2001 - 31.12.2001	5.598.000	167.940.000	14,3	4.758.300	142.749.000	14,3
01.01.2002 - 30.06.2002	7.400.025	222.000.750	32,2	6.290.025	188.700.750	32,2
01.07.2002 - 31.12.2002	8.362.500	250.875.000	13,0	7.107.000	213.210.000	13,0
01.01.2003 - 31.12.2003	10.200.000	306.000.000	22,0	8.550.000	256.500.000	20,3

Kaynak: ÇSGB

2003 yılında ortalama net memur maaşı nominal olarak % 24,2 artış, reel olarak % 0,9 düşüş göstermiştir (Tablo 115).

Tablo 115: Memur Maaşlarında Gelişmeler (1)

Yıllar	Net Maaş			Maaş Maliyeti		
	Ortalama Maaş	Nominal Artış (%)	Reel Artış (2) (%)	Ortalama Maaş Maliyeti	Nominal Artış (%)	Reel Artış (3) (%)
1997	50.759	116,3	16,5	76.294	110,5	15,8
1998	92.482	82,2	-1,3	135.556	77,7	3,4
1999	159.429	72,4	4,5	229.708	69,5	10,7
2000	218.520	37,1	-11,5	307.082	33,7	-11,7
2001	324.738	48,6	-3,8	447.948	45,9	-9,7
2002	497.849	53,3	5,7	691.164	54,3	2,8
2003	618.320	24,2	-0,9	884.724	28,0	1,9

Kaynak: MB, DİE, DPT

(1): Aile yardımı, olağanüstü hal tazminatı, Kalkınmada Öncelikli Yörelerde ödenen ek tazminat, en yüksek devlet memuru aylığı üzerinden maktu fazla çalışma ücretleri ve Gelir İdaresi Geliştirme Fonu'ndan yapılan ödemeler hariç, lojman tazminatı dahildir. Tüm sınıfların ağırlıklı ortalaması alınmıştır.

(2): Bir önceki yıla göre reel gelişimi göstermektedir. Reel artışların hesaplanmasında DİE Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları Endeksi dikkate alınmış ve 1994=100 bazlı endeksler kullanılmıştır.

(3): Bir önceki yıla göre reel gelişimi göstermektedir. Reel artışların hesaplanmasında DİE Toptan Eşya Fiyatları Endeksi dikkate alınmış ve 1994=100 bazlı endeksler kullanılmıştır.